

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 9/2013 rd

Statsrådets redogörelse om ramar för statsfinanserna 2014—2017

Statsrådets redogörelse till riksdagen om komplettering av statsrådets redogörelse 27.3.2013 om ramar för statsfinanserna 2014—2017 (SRR 3/2013 rd)

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 10 april 2013 statsrådets redogörelse om ramar för statsfinanserna 2014—2017 (SRR 3/2013 rd) och statsrådets redogörelse om komplettering av statsrådets redogörelse 27.3.2013 om ramar för statsfinanserna 2014—2017 (SRR 3/2013 rd) till finansutskottet för beredning och beredde samtidigt de övriga fackutskotten möjlighet att lämna utlåtande om ärendet till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Jyri Inha, finansministeriet
- lantbruksråd Esa Hiiva, ekonomidirektör Hannele Laihonen och konsultativ tjänsteman Heikki Piiparinen, jord- och skogsbruksministeriet

- professor Heikki Lehtonen, Lantbruksekonomiska forskningsanstalten
- forskningschef Taneli Kolström, Skogsforskningsinstitutet
- chef för skogsvård- och bioenergienheten, MH Olli Äijälä, Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio
- direktör Ari Eini, Finlands skogscentral
- skogsexpert Lea Jylhä, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf
- ombudsman Jonas Laxåback, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC
- chef för skogsfrågor Jouni Väkevä, Skogsindustri rf.

Dessutom har skriftliga utlåtanden lämnats av

- Handelsträdgårdsförbundet
- Koneyrittäjien liitto ry.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

Utskottet konstaterar i enlighet med redogörelsen att regeringen har uppställt som mål att balansera statsekonomi och åstadkomma en klar minskning av statsskulden i förhållande till to-

talproduktionen före valperiodens utgång. För att nå målen har regeringen förbundit sig att genomföra anpassningsåtgärder i fråga om statens inkomster och utgifter samt förnya ekonomins strukturer i syfte att stärka förutsättningarna för en kraftigare tillväxt än de ekonomiska prognoserna förutser. I fråga om jord- och skogsbrukets näringsgrenar betonar utskottet att en bioekonomi baserad på förnybara naturtillgångar i framtiden intar en ytterst central ställning med avseende på den allmänna ekonomiska utvecklingen och också med avseende på en ekonomisk återhämtning, såväl i Finland som inom EU.

Som en generell iakttagelse om redogörelsen nämner utskottet att informationen om den statliga ekonomins ramar är mycket knapp och att det finns begränsat med siffror om anslagsnivåerna vilket gör det svårare att bedöma redogörelsen.

Jordbruk

Det är viktigt att främja jordbrukets och landsbygdsnäringsarnas konkurrenskraft och strukturella utveckling, anser utskottet. Jordbrukspolitiken bör stödja en lönsam verksamhet på aktiva gårdar, garantera att jordbrukarnas inkomster utvecklas positivt och bidra till att produktionen av livsmedel med inhemska råvaror håller nuvarande nivå. Det är viktigt att familj jordbruket utvecklas mot bättre produktivitet och konkurrenskraft. Den nationella försörjningsberedskapen bör säkerställas genom mångsidig jordbruksproduktion och genom framställning av finländska produkter.

I redogörelsen står det att EU:s gemensamma jordbrukspolitik och fiskeripolitik samt EU:s landsbygdsprogram och program för strukturstöd inom fiskerisektorn är föremål för reformer. Många av de nationella stödsystemen förnyas också. Vid beredningen utgår man från det sammanlagda beloppet av den nationella finansieringen enligt ramen och det största möjliga beloppet av EU-finansieringen.

I en utredning som utskottet har tagit del av konstateras att politiksektorerna för utveckling av landsbygden och jordbruket (kapitel 10 och

20) i jord- och skogsbruksministeriets huvudtitel 30 inte blir föremål för nya sparåtgärder under ramperioden jämfört med regeringens rambeslut av den 4 april 2012. Reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken har inte avancerat som avsett och verkställandet av de nya stödsystemen inleds huvudsakligen först 2015. Regeringens rambeslut möjliggör att de stödsystem som används 2014 kan förbli i bruk med samma innehåll också 2014.

Utskottet observerar i enlighet med det ovan konstaterade att alla betydande EU-stöd och nationella stödsystem för jordbruket och utvecklingen av landsbygden förnyas under de första åren av EU:s nya finansieringsperiod som inleds 2014. Under 2013 ska också programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland för 2014—2020 beredas och föreläggas Europeiska kommissionen för godkännande. Under 2013 förs dessutom förhandlingar med kommissionen om en fortsättning på det nationella stödet för Södra Finland och det nationella tilläggsstödet till kompensationsbidraget (artikel 141) från 2014. Fullmakterna att betala stödet enligt artikel 142 ses över 2014.

På grundval av erhållen utredning noterar utskottet att EU:s jordbrukspolitik kommer att ändras bl.a. i det avseendet att jordbruksstöden enligt EU-systemet i själva verket kommer att minska något och stödets andel av jordbrukets totala avkastning minskar. Behovet av nationella jordbruksstöd och stöd för investeringar kommer således att kvarstå. Den snabba prisstegringen på produktionsinsatser, särskilt foder men också arbete och energi samt maskiner och byggmaterial har lett till att jordbrukets lönsamhet har försvagats. Trenden kommer inte att vända under de närmaste åren, om inte priserna på jordbruksprodukter vänder uppåt ordentligt. Efterfrågan på mat och särskilt s.k. mervärdesprodukter gynnas inte av att det tidvis har rått recession i Europa och att tillväxtutsikterna på längre sikt försvagas, medan priserna på energi och närrelaterade produktionsinsatser kommer att stiga kraftigt om den globala ekonomin återhämtar sig och växer. Asien och tillväxtekonomierna ökar i

betydelse för efterfrågan och priserna på jordbruksprodukter.

Med hänvisning till det ovan anförda konstaterar utskottet att den finländska jordbruksproduktionens lönsamhet och omfattning är allt mer beroende av den globala marknaden och trenderna för efterfrågan. Utvecklingen kan visserligen fortfarande styras i någon utsträckning, men endast begränsat med investeringsstöd och genom villkoren för och nivåerna på investeringsstöden. Men inte ens höga investeringsstöd kan upprätthålla produktionen och investeringarna om marknadsutsikterna är ogynnsamma länge. En tillräcklig självfinansieringsandel är samtidigt en förutsättning för en i grunden sund företagsamhet och kostnadsstruktur.

I en utredning till utskottet konstateras att det har gällt förr och det gäller i framtiden att lönsamhet i jordbruket kräver att arbetsinsatserna i stor utsträckning ersätts med kapitalinsatser, med andra ord med maskiner, byggnader och anordningar. Den övergripande produktiviteten växer således betydligt långsammare än arbetsproduktiviteten. Antalet gårdar väntas fortsatt minska nära nog i samma takt som 1995—2010, vilket innebär att mängden kreaturgårdar halveras en gång vart tionde år och att samtliga gårdar minskar med ca en tredjedel per decennium.

Både inkomst- och strukturstöden är viktiga för jordbrukets utveckling även om det bromsar upp måluppfyllelsen i fråga om jordbrukens inkomst och lönsamhet att jordbruksstödet rekapitaliseras i åkerpriset. Att åkerinnehavet är splittat innebär också problem för jordbruket. Ändringar i stödvillkoren kan inverka på ägandet, utbudet på mark och lönsamheten i fråga om investeringar i markförbättring. De har betydelse också för produktiviteten och för uppnåendet av miljömålen för landsbygden.

En utredning till utskottet visar också att antalet generationsväxlingar som det betalats stöd för under flera års tid har varit klart under 1 000 per år vilket tyder på att jordbruken kommer att minska snabbare och att också produktionen minskar. Hittills har produktionen av jordbruksprodukter varit stabil med undantag för en långsam minskning i produktionen av nötkött och

under de senaste åren en nedgång i produktionen av svinkött. Utskottet poängterar att det anses vara ett betydande hinder för investeringar och tillväxt inom jordbruken att tillgången på åkermark är dålig och att arrendena är höga, liksom att det är olönsamt att göra investeringar. En orsak till att utbudet på åkermark är dåligt är stöden som grundas på åkerareal. Priset på åkermark kan också stiga betydligt om det finns lokala koncentrationer av husdjursproduktion.

Utskottet konstaterar att jordbruket har tilldelats en central position när det gäller att uppnå flera samhällsmål såsom att minska belastningen på vattendragen, trygga biodiversiteten och minska utsläppen av växthusgaser. Det blir en utmaning att avgöra hur jordbrukets konkurrenskraft ska förbättras parallellt med de varierande målen då finansieringen för jordbruket samtidigt minskar.

Enligt regeringsprogrammet ska det säkerställas att strukturstödet till jordbruket är tillräckligt. I rambeslutet ingår inga skrivningar om Gårdsbrukets utvecklingsfond (Makera). Av redogörelsen framgår att den utvärdering av Makeras funktionsduglighet, struktur och ställning som förutsätts i regeringsprogrammet blev färdig 2012. I utredningen till utskottet konstateras att de tillgängliga medlen väntas räcka för ramperiodens inledande år. Den strukturella utvecklingen inom jordbruket höjer framför allt arbetsproduktiviteten, men lönsamheten och jordbruksinkomsten förbättras först på sikt för en gård som gjort investeringar, observerar utskottet. Det är viktigt att snarast möjligt få ett beslut om fortsatta strukturstöd. De största investeringsbehoven finns inom mjölkproduktionen, där många gårdar måste fatta beslut om att fortsätta eller upphöra med produktionen på grund av jordbrukarnas åldersstruktur men också med hänsyn till byggnadsbeståndets ålder.

Jordbrukets struktur och gårdarnas output/inputrelation behöver utvecklas positivt och priserna på jordbruksprodukter stiga och jordbrukets konkurrenskraft förbättras för att stöden inte ska spela en så avgörande roll för de totala intäkterna av jordbruk, konstaterar utskottet. För att garantera en positiv strukturutveckling på

lång sikt och se till att inkomstnivån inte sjunker krävs det så stabila och långsiktiga jordbruksstöd som möjligt. Utskottet ser det som ytterst viktigt att regeringen ger akt på hur lönsamheten utvecklas på unga jordbrukares gårdar och gårdar som bedriver ett aktivt jordbruk inom alla produktionsområden och att den i förekommande fall skrider till åtgärder för att säkra verksamhetsvillkoren. För att nå målen bör man framför allt gallra i kostnaderna för administrationen inom jordbruket.

Utskottet vill betona att primärproduktionen måste få en starkare ställning i livsmedelskedjan genom bättre distributions- och handelsvillkor för sina produkter, och i det sammanhanget måste beredningens och handelns dominerande roll utvärderas på nytt. Målet bör vara en bättre balans på marknaden med avseende på primärproduktionen. Det måste också effektivare insatser till för att främja exporten av jordbruksprodukter.

Det har konstaterats ovan att stödet till jordbruket bör fokuseras så att det gagnar såväl konkurrenskraften som målen för jordbruket. För det krävs det stark kompetens, som bör inta en nyckelroll i beredningen av politikprogram och åtgärder. Upplägget är en stor utmaning också för den jordbruks- och livsmedelsekonomiska forskningen, som ska arbeta fram en integrerad syn på hur den politiska styrningen påverkar målen, allt ifrån potentialen på gårdsnivå till marknadens utveckling. Långsiktiga forskningsstrukturer genererar stark kompetens inom jordbrukspolitiken, jordbruket och landsbygdsutvecklingen i ett bredare perspektiv. Det är viktigt att det avsätts adekvata medel för forskning och att sådana utbildnings- och rådgivningstjänster som jordbruket behöver tryggas. Enligt redogörelsen inrättas från och med den 1 januari 2015 en Naturresurscentral inom förvaltningsområdet för att öka genomslagskraften och effektiviteten inom forskningen.

Skogsbruk

I redogörelsen konstateras att förbättrandet av konkurrenskraften och lönsamheten i fråga om de näringar som utgår från skogarna fortsätter

genom riktlinjerna och åtgärderna i det nationella skogsprogrammet. På grund av de utgiftsbesparingar som överenskommit är det nödvändigt att se över stödsystemen för skogsbruket: ändringar görs i det vilka arbeten som ska stödjas, i stödvillkoren och i stödnivåerna. Totalt görs nedskärningar i Kemera-stödet, energistödet för klenträäd och genomförandet av Metso-programmet till ett belopp av 21 miljoner euro år 2014. År 2017 uppgår inbesparingen till 33 miljoner euro. Enligt en utredning till utskottet kommer målen för arbetsvolymen inom skogsvård och förbättring i privata skogar enligt nationella skogsprogrammet inte att nås.

Utskottet konstaterar att skogsbrukets anslag redan har varit otillräckliga i de senaste årens statsbudgetar. Därför vill utskottet lyfta fram att de minskade anslagen har förorsakat en ytterst svår situation. Skogsbruk är långsiktigt arbete: grunderna för dagens tillväxt med mer än 100 miljoner kubikmeter i våra skogar lades genom det arbete som utfördes 1960—1980. Nivån på skogsvården och skogsförbättringsarbetet måste tryggas på lång sikt.

Skogsklustret sysselsätter direkt ca 50 000 finländare inom cellulosa-, pappers- och trävaruindustrin och tiotusentals inom andra branscher inom skogsklustret. Finlands skogsindustri står för ca 18 procent av arbetstillfällena inom Finlands industri. Skogsindustrin är en central näring i många landskap. År 2012 utgjorde värdet på skogsindustrin omkring 20 procent av Finlands totala export. Därför konstaterar utskottet att skogsklustrets omvärldsvillkor måste främjas inom samtliga förvaltningsområden.

Utskottet vill understryka att i ett nationalekonomiskt perspektiv och för att trygga landets exportinkomster är det nödvändigt att främja ett hållbart skogsbruk och säkra den framtida virkesproduktionen. På lång sikt kommer efterfrågan på inhemskt virke att öka när produktionen görs mångsidigare och maskinerna förnyas inom träförädlingen. En effektivare produktion av virke förbättrar skogsbrukets lönsamhet och incitament som aktiverar skogsskötseln aktiverar också till att utnyttja möjligheterna till avverkning och att bedriva virkeshandel. Förtroendet för

tillgången på inhemska råvaror är en nyckelfråga när vi ser till träförädlingens omvärldsvillkor och expansionsmöjligheter framöver.

Utskottet menar att särskilt unga plantskogar inte får en tillfredsställande skogsvård. Bara en knapp tredjedel av plantskogarna och de unga odlade skogarna kan anses vara av god kvalitet. Utifrån resultaten av skogsinventeringar finns det stora behov att öka alla typer av arbeten inom skogsvård och markberedning. Det kommer att visa sig om några decennier i mängden och kvaliteten i fråga om utbudet av råvaror på marknaden.

Utskottet konstaterar att dagens stödsystem för skogsbruk kombinerat med allt mindre resurser har gjort att tillståndet i våra skogar inte är så bra som det bör vara. Därför anser utskottet att det är dags för en totalreform av stödsystemet. För att stödet till vård av ungskog ska ha effekt måste det huvudsakligen riktas till vård av plantbestånden.

Ett hållbart skogsbruk bidrar också till att tygla klimatförändringen och till att förbättra möjligheterna att använda förnybar virkesråvara och energi, observerar utskottet. Finland har åtagit sig att höja andelen energi från förnybara källor från nuvarande 28 till 38 procent fram till 2020. Skogsflisen ska stå för mer än hälften av åtagandet. Nu planeras en rad projekt för bioraffinaderier som kommer att leda till betydligt ökad användning av träråvara när de står färdiga. Målet i den nationella energi- och klimatstrategin är att öka användningen av förnybara energikällor och deras andel av den totala energiförbrukningen. Den mängd skogsflis från klenvirke och gallring i ungskog som används för energi ska enligt målet öka till 13,5 miljoner m³ (från dagens ca 7,5 miljoner m³).

Handlingsprogrammet för mångfald i skogarna i södra Finland (Metso) har varit en framgång, konstaterar utskottet. Skogsägarna har tagit det till sig och erbjudit en lång rad nya områden som är viktiga för naturens mångfald, för både permanent och temporärt skydd. Jord- och skogsbruksministeriet finansierar åtgärder i ekonomiskogar och miljöministeriet finansierar åtgärder inom skyddsområden. Hittills har jord-

och skogsbruksministeriet finansierat omkring 40 procent och miljöministeriet ca 60 procent av programmet. Då inemot 90 procent av skogarna i Finland är ekonomiskogar, spelar de en central roll i att värna mångfalden trots att det bör observeras att de åtgärder för att vårda skogsnaturen som används i dag väsentligen främjar biodiversiteten i skogarna utan statlig stödfinansiering. I programmet Metso ingår ett minimimål om 82 000 ha senast 2020 för arbeten i syfte att trygga mångfalden i ekonomiskogarna. För att de övergripande målen ska nås är det viktigt att jord- och skogsbruksministeriets finansieringsandel av programmet Metso kan tryggas.

Att främja näringar inom skogsbruket är ett prioriterat område hos Skogscentralen. Satsningar på effektiv användning av information om skogstillgångar och på e-tjänster är ett strategiskt val som ska förbättra konkurrenskraften hos den finländska skogssektorn. Finlands skogscentral bör få tillräckligt med resurser så att de viktiga utvecklingsprojekten i branschen kan genomföras och alla aktörer snabbt kan dra nytta av dem.

Det är viktigt att resultatmålen för Forststyrelsens affärsverksamhet inte riskerar en förnuftig förvaltning och användning av de tillgångar som Forststyrelsen besitter.

De senaste åren har skogsforskningen fått ökad betydelse för förnyelserna inom skogssektorn och dess strategiska roll har framhävt. I dag finns det inom sektorn allt större behov av nya lösningar och handlingsmodeller som forskningen kan generera. Forskning är mycket långsiktigt arbete och det tar år innan resultaten visar sig. Det är påkallat att trygga anslagen för forskningen, anser utskottet.

Vägar

Ett välfungerande vägnät är av central betydelse för all verksamhet på landsbygden, framhåller utskottet. Det är också en grundläggande förutsättning för virkesproduktionen och virkesförsörjningen. De enskilda vägarnas skick spelar dessutom en stor roll både för dem som bor vid dem och för landsbygdsnäringarna. Det måste satsas tillräckligt på att rusta upp vägarna.

Vattenhushållning

Ju frekventare extrema väder- och vattenförhållanden blir till följd av klimatförändringen, desto större växer sig behovet att vara förberedd inför översvänningsrisker och särskilda situationer inom vattenförsörjningen. Samtidigt ökar behovet att grundligt renovera vattenbyggnadskonstruktioner. Genom statsbudgeten främjas regionalt vattenförsörjningssamarbete, beredskapsplaner för särskilda situationer och vattenförsörjning på landsbygden. Där finns också anslag för bättre beredskap för stora översvämningar och bättre skydd för bosättningen. Det är viktigt att se till att det fortsatt finns tillräckligt med finansiering för vattenhushållningen.

4H-verksamhet

Utskottet vill framhäva 4H-verksamhetens viktiga roll i fråga om att främja landsbygdens livskraft och attraktivitet genom att organisationen ordnar varierad fritidssysselsättning och serviceverksamhet, sysselsätter unga och ger dem möjlighet att pröva på företagsamhet i sin hemtrakt. Det anslag som anvisats för ändamålet vid riks-

dagsbehandlingen av statens budgetproposition har upprepade gånger blivit höjt. Riksdagen har förutsatt (RP 116/2008 rd — RSv 20/2008 rd) att regeringen beaktar dess anslagstillägg av mer eller mindre permanent karaktär och att de permanentas på en sådan nivå att riksdagen inte varje år är tvungen att åtgärda anslagen i samband med behandlingen av budgetpropositionen. Därför är det viktigt med adekvata anslag för 4H-verksamheten i statens budgetproposition.

Ägoregleringar

Utskottet konstaterar att efterfrågan på ägoregleringar fortfarande ökar eftersom gårdsbruken splittras upp trots att deras storlek ökar. Behovet av nyskiftet har därför ökat kraftigt och permanent. Det är viktigt att se till att det fortsatt finns finansiering för ägoregleringsförrättningar.

Ställningstagande

Jord- och skogsbruksutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 3 maj 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jari Leppä /cent
vordf. Lauri Heikkilä /saf
medl. Heikki Autto /saml
Markku Eestilä /saml
Satu Haapanen /gröna
Lasse Hautala /cent
Reijo Hongisto /saf
Anne Kalmari /cent
Timo V. Korhonen /cent

Pirkko Mattila /saf
Jari Myllykoski /vänst
Mats Nylund /sv
Janne Sankelo /saml
Arto Satonen /saml
Katja Taimela /sd
ers. Teuvo Hakkarainen /saf (delvis)
Lasse Männistö /saml (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.

AVVIKANDE MENING 1

Motivering

Regeringen har under hela sin tid vid makten ordat mycket om hur den ska säkra fortsatt livskraft på landsbygden och möjligheter till försörjning och ett gott liv för invånarna. Det har varit mycket prat och lite verkstad i regeringens arbete. I den nya statsfinansiella ramen (2014—2017) lägger regeringen åter en gång fram en rad trick för att få bukt med problemen i jordbruket och i hela förvaltningsområdet.

Vi sannfinländare godkänner inte det här förslaget. Vi vill vara fortsatt ärliga och konsekventa i vår egen politik och försvara både den finländska landsbygden och en hederlig landsbygdsföretagsamhet. Vi måste bl.a. fästa mer uppmärksamhet vid att det finns en framtid för odlarnas yrkesutövning. Sannfinländarnas utskottsgrupp anser att regeringen inte heller i övrigt i tillräcklig utsträckning beaktar invånarna på landsbygden och skogsbruket, och inte heller skogssektorn och dess möjligheter. Ett gott exempel på det är uttryckligen nivån på Kemera-stöden. Utöver olika strategier behövs det ekonomiska satsningar för att utveckla den övriga skogsbaserade bioekonomin. Vår utskottsgrupp anser att uttryckligen skogssektorn i sin helhet är en bransch som i vårt land bör värdesättas och ges möjligheter efter förtjänst. Här vill vi satsa mer än det eurobelopp som regeringen beslutat om. Dessutom är regeringen i färd med att läm-

na översvämningsdrabbade åt deras öde. Vi sannfinländare vill satsa ytterligare på översvämningskydd.

Slutligen vill vår utskottsgrupp lyfta fram vikten av att vi lyckas med de pågående förhandlingarna om EU:s gemensamma jordbruks- och fiskeripolitik. Det är av avgörande betydelse för jordbruket och fiskerinäringen i vårt land. Finlands jordbruk behöver sitt EU-stöd för att klara sig, och nationella stöd som komplettering, men regeringen måste stå på sig så att tidigare uppnådda förmåner inte går förlorade och vi inte förlorar fler befogenheter till Europeiska unionen. Vi får inte heller bestraffa de finländska jordbrukarna för god miljövard med nya pålagor och byråkrati.

Avvikande mening

Vi anser följaktligen

att finansutskottet i sitt beslut bör beakta synpunkterna i den avvikande meningen, dvs. att anslagen för jord- och skogsbruket (ramarna för 2014—2017) inte gör det möjligt att trygga ens att jordbrukarbefolkningens inkomstnivå består, eller att trygga verksamhetsvillkoren och stabiliteten i sektorn eller en långsiktig utveckling av bioekonomin.

Helsingfors den 3 maj 2013

Lauri Heikkilä /saf
Pirkko Mattila /saf
Reijo Hongisto /saf

AVVIKANDE MENING 2

Motivering

Centerns utskottsgrupp konstaterar att landsbygden, människorna på landsbygden och landsbygdens gröna näringar redan nu har betalat ett högt pris för regeringens sparbetning. Centern väntade sig att regeringen i förslaget till ram för statsfinanserna för 2014—2017 skulle ha vidtagit åtgärder för att förbättra lönsamheten för jord- och skogsbruket. Åtgärderna uteblev. I sitt ramförslag lämnade regeringen i kraft redan tidigare fastställda mångfaldiga nedskärningar för landsbygden.

Centerns utskottsgrupp anser att jord- och skogsbruket samt produktionen av förnybar energi är framtida tillväxtbranscher i vårt land. Genom denna gröna tillväxt kan vi på bred front ge upphov till nya möjligheter för arbete och företagsamhet baserade på inhemska resurser. Den gröna tillväxten är ett starkt stöd för vår samhällsekonomi. Den är en bransch som ersätter import och stärker exporten och är baserad på inhemskt arbete och inhemska råvaror, och är därför den effektivaste sektorn för att stärka vår bytesbalans. Men grön tillväxt uppstår inte ur intet. För att den ska kunna utvecklas krävs långsiktighet samt ett politiskt besluts klimat baserat på förtroende och stabilitet.

Regeringen har inte agerat gentemot landsbygden i överensstämmelse med sina ursprungliga vägval. I regeringsprogrammet betonas på flera ställen att lantbruksnäringens omvärldsvillkor, konkurrenskraft och lönsamhet måste förbättras. En central utgångspunkt i programmet är att utveckla och stärka företagsamhet som syftar till mångsidig försörjning på landsbygden. Regeringen lovade främja mångsidigheten inom Finlands energiproduktion och sporra till ökad användning av bioenergi. Regionernas starka sidor skulle skapa tillväxt. I nästan samtliga nämnda mål har regeringen handlat mot sina mål.

Livsmedelsbranschen i Finland är en central hemmamarknadssektor som ersätter import. Den

är en produktionssektor med stort inflytande på samhällsekonomi och bytesbalansen. Regeringsprogrammet upptar att verkställa en livsmedelsstrategi och att utnyttja tillväxtutsikterna inom livsmedelsbranschen. Men man har inte gripit tag i dessa skrivningar; utarbetandet av ett utvecklingsprogram är tills vidare den enda konkreta främjande åtgärden. Centerns utskottsgrupp konstaterar att det redan finns flera utvecklingsprogram. Vad vi behöver nu är konkreta åtgärder, vi har nämligen ingen tid att förlora. Också programmet för närproducerade livsmedel har avancerat väldigt långsamt med avseende på målen: halva regeringsperioden har gått och först nu beslutar man om åtgärder.

Regeringen har också i strid med sina program mål redan skurit ner nivån på de nationella stöden med 10 procent, höjt kostnaderna genom energiskatter och avgiftsförhöjningar samt försvagat företagarnas arbetshälsa och möjlighet till längre karriärer genom att dra in på avbyrå tjänsterna och höja avgifterna för vikariehjälp och pensionsavgifterna.

Centerns utskottsgrupp godkänner inte regeringens framställning om nedskärningar i systemet för återbetalning av energiskatter till jordbruket. Genom sitt förslag till nedskärning är regeringen i färd med att skrota ner det finländska avtalsamhället. Systemet med återbetalning fastställdes tidigare som en del i den inkomstpolitiska uppgörelsen för landsbygden. Centerns utskottsgrupp förespråkar att systemet med återbetalning av energiskatter förblir på den nuvarande nivån. De medel som betalas går då till aktiva gårdar som har investerat i sin produktion; de drabbas nämligen hårdast av den ökande belastningen från energibeskattningen.

Centerns utskottsgrupp godkänner inte de stödnedskärningar som redan har gjorts, och inte heller de som föreslås härnäst. Regeringen måste revidera sin linje, annars står gårdsbruket inför en fullständigt ohållbar situation. Genom dessa förslag hotar de nationella nedskärningar-

na att utfalla samtidigt med de nya inkomstbortfall som sannolikt blir följderna av reformen av EU:s jordbrukspolitik. Regeringens nedskärningsbeslut kommer att slå undan benen för regeringsprogrammets formulering att när det gäller stödsystemet för jordbruket i dess helhet och en bättre fördelning baserad på behovsprövning kommer en utvärdering att göras när besluten om reformen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik är kända. Centerns utskottsgrupp kräver att eventuella nedskärningar av stöd som följer på reformen av EU:s jordbrukspolitik ska kompenseras nationellt. Men regeringen har inte beaktat detta i sitt ramförslag.

Centerns utskottsgrupp anser att regeringens nedskärningar i de nationella stöden också äventyrar förhandlingarna med kommissionen om att förlänga 141- och 142-stöden. Frånvaron av en skrivning om stödkompensering i ramförslaget, nedskärningarna i de nationella stöden och alla beslut som höjer jordbrukarnas kostnader visar att regeringen står i beråd att godkänna en sjunkande inkomstutveckling för de finländska jordbrukarna.

Regeringen har utsatt landsbygdens folk för mångfaldiga nedskärningar. Lantbruksföretagarna har i likhet med andra företag och hushåll medverkat till att täcka regeringens övriga sparbetning och avgiftshöjningar. Jordbruksproduktionens lönsamhet har sjunkit hela tiden. En svagare lönsamhet äventyrar jordbrukets möjligheter att hantera den ökande efterfrågan på livsmedel, en hållbar skötsel av naturresurserna och livsmedelsindustrins verksamhet och sysselsättningsverkningar. I farozonen är också försörjningsberedskapen i fråga om livsmedel, vilken bygger på att vi har en tillräcklig tillgång på inhemska råvaror och en livsmedelsindustri baserad på det.

Centerns utskottsgrupp anser att jordbrukets investeringsmöjligheter måste tryggas. En långvarig strukturomvandling i fråga om gårdsbruket har lett till större enheter och bättre produktivitet. Ändå har skuldsättningen ökat i oroväckande grad särskilt hos unga företagare som gör investeringar och utvecklar sin produktion. Trots strukturstöden görs merparten av investe-

ringarna med lånemedel vilket innebär allt hårdare produktionskrav i branscher med för låga marknadsintäkter och svag lönsamhet.

Det finns en utredning om framtidsalternativen för Gårdsbrukets utvecklingsfond. Ett alternativ är att gå in för att investeringar finansieras direkt ur statsbudgeten. Vi i Centerns riksdagsgrupp godkänner inte en sådan ändring. Centern anser att Makersafonden är en del av en större tillväxtfond och den primära källan för att finansiera utvecklingen av jordbruksstrukturen. Även om jordbruket kämpar med en lönsamhetskris och investeringstakten har avstannat, hotar Makers medel sina innan den innevarande valperioden är slut. Centerns utskottsgrupp kräver att Makers kapital ska utökas snarast. Om fondens kapital inte stärks räcker finansieringen under de kommande åren inte till för en hållbar och långsiktig strukturutveckling.

Centerns utskottsgrupp accepterar inte nedskärningar i anslag för att påskynda gårdsarrangemang, eftersom dessa är viktiga för strukturutvecklingen, och inte heller att unga jordbrukares anskaffning av mer mark inte har främjats.

Centerns utskottsgrupp välkomnar att regeringen tar itu med att förbättra livsmedelsmarknadens verksamhet och transparens. Förslaget om att se över konkurrenslagen och ingripa i missbruk av dagligvaruhandelns starka marknadsställning är positivt och öppnar för en utveckling mot rent spel på marknaden. Centerns utskottsgrupp väntar sig dessutom ytterligare åtgärder av konkurrensmyndigheterna och regeringen för att reda ut den interna prissättningen inom livsmedelssystemet. På grund av den osmidiga marknaden är primärproduktionens andel av det pris som konsumenten betalar fortfarande för liten i förhållande till arbetsmängden och kostnadsökningarna och med tanke på att regeringens beslut försvagar jordbrukets lönsamhet.

Centerns utskottsgrupp anser att det måste gallras i den byråkrati som jordbrukarna utsätts för. Regeringen har inte gjort någonting för att förenkla systemet med jordbruksstöd. Tvärtom har t.ex. övervakningen av stöden stramats åt ytterligare under regeringsperioden. I samband med EU:s reform av jordbrukspolitiken har Fin-

land dessutom fogat sig efter kommissionens förslag, som innebär en avsevärd ökning av tillsynen och de administrativa bördorna för företagen. Det kan vi inte acceptera.

Centerns utskottsgrupp är bekymrad över att vägnätet förfaller och över de konsekvenser detta ger för möjligheterna till företagsamhet på landsbygden. Landsbygdens näringsliv — särskilt transporter av virke och skogsenergi samt råvaror för livsmedel — belastas av att vägnätet är i dåligt skick. Statens och kommunernas satsningar på att rusta upp och bygga om trafikleder är uppenbart underdimensionerade i relation till behovet. Vi centerledamöter i jord- och skogsbruksutskottet godkänner inte nedskärningarna i stöden för allmänna vägar.

Vi anser att statens verksamhet för att öka användningen av energiproduktionens diversitet och användningen av bioenergi inte har gett tillräckligt stöd för en ökning av användningen av förnybar skogsenergi eller uppkomsten av biogasanläggningar av ett gårdsbruks storleksklass. Centern sväljer inte regeringens linje som eliminerar och försvagar stödformer avsedda för att främja möjligheterna till småskalig elproduktion.

Centerns utskottsgrupp finner det ytterst beklagligt att vi inte har utverkat EU:s samtycke till energistöd för klenvirke. Centern menar att den finansiering som reserverats som stöd för klenvirkesenergi i sin helhet måste överföras för att användas via Kemera. Centern accepterar inte att beskattningen på torv stramas åt eller att stödet för skogsflis sänks i elproduktionen. Centern anser det beklagligt att den energisektor som använder torv ska drabbas av en s.k. windfallskatt och att beskattningen på Kemerastöd har bidragit till att hämma skogsenergins marknadstillträde.

Centerns utskottsgrupp godkänner inte nedskärningarna i stöd avsedda för att trygga virkesproduktionens hållbarhet. Stödnivån har sjunkit betydligt under den målnivå som utstakades i det nationella skogsprogrammet. Nivån på finansieringen och utgallringen av arbetslag kan leda till att hela systemet med finansiering av ett håll-

bart skogsbruk måste omvärderas. Utskottsgruppen betonar att ramförslaget inte ger möjligheter att genomföra det nationella skogsprogram som godkänts i riksdagen trots att regeringen i sitt program har förbundit sig till det.

Centerns utskottsgrupp förhåller sig positiv till regeringens mål om en totalrevidering av skogslagen och förslagen om att öka skogsägarnas valfrihet. Reformen innebär också att verksamheten inom organisationerna för att främja skogsbruket och inom skogsvårdsföreningarna ökar i betydelse när det gäller rådgivning och intressebevakning för skogsägare.

Enligt regeringsprogrammet ska det sparas in 6 miljoner euro i stöd för vattentjänster och skydd mot översvämningar 2014—2015 och besparingen ökar till 11 miljoner euro 2016—2017. I rambeslutet tillstår regeringen att anslaget inte räcker för att stödja de åtgärder för skydd mot översvämningar som blir klara 2015. Enligt regeringens planer ska de saknade medlen täckas med medel ur förvaltningsområdets ramar. Vi centerpartister i utskottet anser att det inte finns medel för så omfattande interna anslagsöverföringar i förvaltningsområdets ramar. Behovet bör täckas med tilläggsanslag utanför huvudtiteln.

Centerns utskottsgrupp konstaterar att regeringens miljöpolitik från landsbygdens synvinkel huvudsakligen har yttrat sig i form av åtstramad tillståndspraxis och höjda avgifter. Miljökonsekvensutredningarna för utbyggnadsinvesteringar i produktionsbyggnader inom jordbruket har gjorts strängare och tiderna för att bevilja tillstånd har förlängts. Utvecklingen går i fel riktning och alla bestraffas för de stora industri-företagens problem.

Centerns utskottsgrupp är bekymrad över att de ministerier som är centrala för utvecklingen av jord- och skogsbruket arbetar i så olika riktning. Om regeringen har för avsikt att se till att den gröna tillväxten i Finland stärks och utvecklas bör den säkerställa att alla ministerier och politikområden arbetar smidigt med samma mål för ögonen.

Avvikande mening 2

JsUU 9/2013 rd — SRR 3/2013 rd, SRR 4/2013 rd

Avvikande mening

Vi anser följaktligen

att finansutskottet i sitt betänkande bör beakta synpunkterna i den avvikande

meningen, vilka visar att de föreslagna ramarna för jord- och skogsbrukets huvudtitel för 2014—2017 inte gör det möjligt att genomföra regeringens program.

Helsingfors den 3 maj 2013

Lasse Hautala /cent
Anne Kalmari /cent

Timo V. Korhonen /cent
Jari Leppä /cent